

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE L'INSTITUT EL MORELL

Actualitzat el 27 de juny del 2019

ÍNDEX

1. Presentació del document	3
2. Anàlisi del context	3
2.1. Alumnat	4
2.2. Entorn	8
2.3 Competència lingüística del professorat.	9
2.4. Perfils professionals	9
3. Oferta de llengües estrangeres	10
4. Objectius en relació amb l'aprenentatge i l'ús de les llengües	11
4.1. El paper de la llengua catalana com a eix vertebrador del projecte educatiu plurilingüe	11
4.2 Les llengües oficials i la primera llengua estrangera	12
4.3 Les llengües d'origen de l'alumnat i l'aprenentatge de la llengua catalana en el cas de l'alumnat nouvingut	13
5. Criteris metodològics i organitzatius en relació a l'aprenentatge de les llengües	13
6. Recursos i accions complementaris	16
6.1. Suport lingüístic i social.	16
6.2 Les accions complementàries:	16
7. La comunicació interna i la relació amb l'entorn	17
8. La formació i l'acreditació lingüística del professorat	18

1. Presentació del document

El PROJECTE LINGÜÍSTIC DEL CENTRE és l'instrument que permet assolir els objectius generals referents a la competència lingüística que defineix la normativa vigent

OBJECTIUS GENERALS del sistema educatiu:

1. Garantir, en acabar l'educació obligatòria, el domini equivalent de les llengües oficials (B2 al final de l'ESO i C1 al final del batxillerat).
2. Garantir un grau de competència suficient en una o dues llengües estrangeres (B1 al final de l'ESO i B2 al final del batxillerat de la primera llengua estrangera).
3. Reconèixer i fer presents a les aules i als centres les llengües familiars dels alumnes d'origen estranger i facilitar-ne l'aprenentatge.
4. Capacitar els alumnes per conviure en una societat multilingüe i multicultural.
5. Reforçar el paper de la llengua catalana com a llengua vehicular del sistema educatiu i potenciar-ne l'ús per part de l'alumnat.
6. Garantir l'acollida i l'atenció lingüística de l'alumnat nouvingut, i la seva integració a l'aula ordinària.

2. Anàlisi del context

L'institut El Morell és un centre de titularitat pública depenent de la Generalitat de Catalunya que va ser creat el curs 1996-1997; l'edifici antic va ser inaugurat el mes de maig de 1999. El curs 2008-2009 va entrar en funcionament el segon edifici per tal de donar servei al constant increment de matrícula. El present curs 2018-2019 la plantilla de l'institut està formada per 47,5 docents de plantilla (amb un total de 55 docents al centre) i 3 membres del PAS. Per tal d'atendre els 498 alumnes matriculats també intervenen altres professionals del departament d'educació (EAP, Assessor LIC) i en el marc de la col·laboració entre els departaments d'Educació i Sanitat, l'alumnat de l'institut pot rebre

l'assessorament d'una infermera del CAP que forma part del programa Salut i Escola.

Les escoles que tenim adscrites al centre són l'Escola Ventura Gassol del Morell, l'Escola Mare de Déu del Lledó de La Pobla de Mafumet i, l'Escola Pere Virgili de Vilallonga del Camp. També tenim, però, alumnes d'altres pobles de la rodalia. Aquests darrers anys, el centre ha anat veient com arribava alumnat provinent d'altres estats com Romania (21), el Marroc (17), el Pakistan(3), Colòmbia (1) , Bolívia (1), Cuba (1), Polònia (2), Portugal (1), Jordània (1), Perú (2) i Veneçuela (1) que en alguns casos ja havia estat escolaritzat a les escoles esmentades. Tot això ha suposat un canvi important en la realitat cultural com sociolingüística del nostre institut, que, en els seus inicis acollia fonamentalment alumnat catalanòfon i amb arrels vinculades al món rural. No cal dir que el creixement continuat dels municipis als quals donem servei (El Morell amb 3649 habitants, La Pobla de Mafumet amb 3893 habitants, Vilallonga del Camp amb 2339 habitants i El Rourell amb 384 habitants) ve donat per l'arribada de nois i noies procedents de la immigració, i, sobretot per l'increment d'alumnat procedent de zones perifèriques de Tarragona, i de l'àrea metropolitana, cosa que explica l'augment constant de matrícula. L'increment de població queda reflectit en les estadístiques de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)¹.

Les causes que expliquen aquest creixement les podem trobar en l'accelerada urbanització produïda en tota la zona durant els darrers anys. Aquest increment comença a percebre's al centre amb l'augment de matrícula, en especial a partir del curs 2008-2009. Aquests canvis demogràfics han provocat canvis significatius tant en la realitat sociolingüística com en l'organització socioeconòmica dels nostres pobles, de tal manera que l'antiga activitat agrícola gairebé s'ha transformat en residual mentre que els sectors industrial i sobretot el de serveis han assolit un important protagonisme.

2.1. Alumnat

Durant els primer trimestre del 2019 ha estat realitzada una enquesta que tenia com a objectiu fer una diagnosi de la situació sociolingüística del nostre alumnat. Per tal de poder comparar-la amb la realitzada deu anys enrere, hem seguit els mateixos paràmetres,

¹ En el punt 2.2 s'analitzen més detalladament aquestes dades, des del punt de vista de la sociolingüística.

per tant, hem tingut en compte la llengua habitual, la L1 (o inicial) i la llengua pròpia (o d'identificació social), així com també els usos lingüístics dins del centre com fora. A més a més, com l'any 2008 hem volgut analitzar en quines llengües es vehiculava el consum mediàtic, cultural i de les noves tecnologies. Ha estat, sobretot, en aquest darrer apartat on hem afegit ítems necessaris en una societat nova marcada per internet, *youtube* i les aplicacions més innovadores. Trobareu els resultats als documents annexos.

Si fa una dècada, ja vam constatar que en un període de 4 anys, (del curs 2004-2005 al 2008-2009), hi havia hagut un canvi significatiu en la realitat sociolingüística del nostre centre, totalment d'acord amb l'evolució de la nostra societat en aquells anys, que mostrava dues tendències:

- a) el català havia anat perdent vitalitat, davant d'un ús cada cop més important del castellà.
- b) la diversitat lingüística s'havia incrementat de forma evident;

ara, amb un parèntesi més gran de temps, hem pogut observar com el punt a) ha anat guanyant pes, mentre que el b), queda estancat. Vegem-ho:

Pel que fa al 1r bloc que inclou L1 o inicial, llengua habitual i llengua pròpia, a grans trets, veiem un gran retrocés del català. Així, si fa una dècada, un 37% de l'alumnat deia que el català era la seva 1ª llengua, ara només és un 28,6 % (-8'4). Aquesta tendència es manté, com és lògic, als altres dos ítems, però de forma diferenciada. És a dir, un 13% menys d'alumnes parlen el català de forma habitual, decreixement que va aparellat a l'increment d'un 10% del castellà, com també passa quan analitzem la llengua que es considera com a pròpia, on veiem que hi ha un clar increment del castellà (9,6%), que no apareixia al primer ítem (L1, només un 1,5 % d'increment del castellà). Ras i curt, aquell 17,1 % d'alumnat que deia que tenia dues L1, català i castellà, tant a l'hora de l'ús com a l'hora d'identificar-s'hi, es decanta de forma clara cap al castellà.

Un assaig d'interpretació concreta ens porta a la conclusió que en aquests deu anys, la composició del nostre alumnat, quant a origen o llengua familiar ha variat força. Aparentment tenim moltes més parelles mixtes (com constatarem en el següent apartat), en què els fills/es barregen en l'àmbit familiar les dues llengües, però, en una anàlisi més exhaustiva, veiem com apareix amb força una nova realitat: parlar al pare (o la mare) tant en català com en castellà, en concret, creix la resposta "Més castellà que català", quan

abans teníem el patró “amb el pare parlo en català” i “amb la mare parlo en castellà” (o a l’inrevés).

Aquesta mateixa tendència la veiem en el cas d’alumnat nascut a Catalunya d’origen estranger: s’adrecen al pare (o a la mare) de forma indistinta en la L1 (àrab, amazic, romanès, etc.) i el castellà, sempre que la L1 no sigui el castellà (alumnat procedent de Llatinoamèrica, o, fills/ filles de llatinoamericans).

Val la pena d’observar que aquest decreixement del català no està vinculat amb un major pes de les llengües de l’alumnat d’origen estranger, com en un primer estadi d’anàlisi es podria pensar. Fa 10 anys teníem uns percentatges similars, entre el 6 i el 8 %, però ara hi ha un canvi significatiu en l’ítem llengua d’identificació (pròpia), només un 5,3 per cert s’identifica amb la d’origen (abans era idèntica a la llengua inicial, un 8%).

Una dada positiva a tenir en compte, seria la capacitat d’atracció de la llengua catalana entre els joves, cosa que també veiem segons mostra l’enquesta EULC de l’any 2013. En aquesta s’afirma que un 12 % més de la població juvenil se sent identificada amb el català, encara que no sigui la seva llengua inicial, com també passa amb el nostre alumnat: només el 28,6 % té el català com L1 o inicial, però un 32,3% la considera pròpia.

La major part dels sociolingüistes contemporanis es decanten per centrar el seu estudi en la llengua d’identificació social (o pròpia), per tant, per tancar aquest apartat, compararem les nostres dades amb les globals de Catalunya i, també, amb les del Camp de Tarragona

	Català	Castellà	Ambdues	Altres
Institut	32,4	49,6	12,8	5,3
Camp	38,8	45	10	9,5
Catalunya	40	40	5,7	8,6

Quan entrem en l’àmbit familiar, les opcions s’amplien i passem a 5 opcions (només català, més català que castellà, ambdues, només castellà, més castellà que català i altres), continuem veient una pèrdua de la presència del català en l’àmbit domèstic, pèrdua clara, tal com mostren les gràfiques. Dades que, pertanyents a l’àmbit privat queden lluny del nostre espai, l’educatiu, el de l’institut, però que poden ser il·lustradores per aplicar estratègies educatives que garanteixin el domini de les dues llengües oficials a final de l’ESO.

Quant als usos lingüístics fora de l'àmbit familiar, hem començat per la llengua de relació amb els companys de classe, fora de l'aula. I és en aquest punt on veiem el canvi més gran de tot l'estudi. Les dues opcions de resposta centrades en el català baixen un 25%. Cal notar que només un 1,7% de l'alumnat diu relacionar-se només en català amb els seus companys. És a dir, que després de moltes campanyes de normalització lingüística que proposaven com a model de respecte el fet de no obligar l'altre a canviar de llengua, si saps que l'altre t'entén, el fracàs ha estat absolut. És a dir, la llengua dels passadissos i la del pati és clarament el castellà (i fins i tot l'és de l'alumnat d'origen estranger).

Pel que fa als usos amb els amics, fora de l'institut, també veiem una clara reculada del català, i aquí ja apareix, de forma clara, que la llengua de relació clara és el castellà, de forma absoluta, en un 35% (15,7 més que fa una dècada).

Una lectura positiva podria fer-nos subratllar que, com a mínim, a dins de l'institut, la resposta "només castellà" representa el 18,8 %, davant del doble que és al carrer.

Quant a les altres llengües, en l'enquesta del 2008 teníem un 12% de diversitat lingüística (a banda del català/castellà). En aquesta línia, les llengües inicials al nostre centre eren, per ordre de parlants, les següents: castellà, català, àrab, amazic, portuguès, romanès, caló, i xinès. Avui en dia les tres primeres continuen sent les mateixes, però han anat guanyant pes el romanès i l'urdú.

Pel que fa als usos lingüístics de consum cultural, mediàtic i de les noves tecnologies, l'increment del castellà també és una de les constants. Així el castellà ha guanyat gairebé 10 punts en aquesta dècada i s'acosta al 60%; i tant el català com les altres llengües perden pes. Només en el cas de la premsa escrita hi ha una lleugera remuntada del català, que guanya 3 punts, però no és una dada molt poc significativa perquè la tendència general és basar-se en les noves tecnologies per accedir a la informació i aquí, novament, el castellà s'imposa de forma clara.

Un percentatge elevadíssim d'alumnat disposa d'ordinador (94,8%), té la pàgina inicial d'internet en castellà de forma majoritària (64,5%) i alterna les dues llengües cooficials en les comunitats virtuals, amb un clar predomini del castellà que es mou en una forquilla entre el 63% i el 72% (plataformes com Netflix, etc.).

I quan es tracta de missatges, siguin de mail, siguin Whatsapps, la tria del castellà gairebé dobla la del català (40,3 % davant del 24,7%).

Per acabar, constatar que només un 63,4 % de l'alumnat afirma parlar fluidament l'anglès, un increment de 4%, en una dècada.

2.2. Entorn

El nostre institut es troba situat en una àrea periurbana, però amb un marcat origen rural, tal com ja hem comentat a la introducció. La població, vinculada fins a 25 anys a la pagesia, ha anat desplaçant la seva ocupació principal cap a la indústria petroquímica, a tocar. Dos són els municipis amb més població: El Morell (3649 h.), on està ubicat el centre i La Pobla de Mafumet (3893h.)

Si fa deu anys dèiem que:

“Sembla que a diferència del que havia anat passant en els darrers 20 anys, en què les famílies castellanoparlants que anaven instal·lant-se en els municipis d'on procedeix el nostre alumnat (El Morell, La Pobla de Mafumet, Vilallonga i el Rourell), s'integraven sense dificultats i acceptaven amb normalitat que la llengua de relació a l'espai públic era el català, ara aquest procés ha canviat.... D'altra banda, la tendència general al carrer, com a la resta del país, és la de la convergència lingüística cap al castellà, també cap als castellanoparlants d'arribada més recent.”

Aquesta situació s'ha accentuat moltíssim. Per entendre aquest canvi és important recórrer a les dades aportades per l'Idescat i fer una comparació de l'evolució demogràfica d'aquests quatre pobles. Així veiem que El Morell (+ 20%) i Vilallonga del Camp (+35%), segueixen una evolució similar a la de molts pobles catalans, situats prop d'una capital de província: increment moderat de la població, per contra, La Pobla de Mafumet ha doblat (pràcticament) la seva població. Les dades ens demostren que la gran majoria dels nous habitants d'aquest municipi no provenen d'una immigració estrangera, ni tan sols de la resta de l'Estat, sinó de Catalunya i, en molts casos, del Camp de Tarragona, i més en concret, dels barris tarragonins o municipis propers. I que moltes d'aquestes famílies, per no dir gairebé totes, tenen el castellà com a llengua inicial (L1).

L'arribada de nous nous els darrers anys s'ha estabilitzat en la segona dècada del segle XXI, però tot i amb això, al carrer continuen sentint-se llengües com l'àrab, l'amazic, el

romanès, l'urdú o d'altres, en una clara mostra d'aquesta societat plurilingüe que és la de la Catalunya contemporània.

2.3 Competència lingüística del professorat.

Al nostre institut, hi ha 7 persones que tenen el títol de Filologia Catalana, una que té un Postgrau de correcció i qualitat lingüística i una altra que té un Postgrau en Educació Plurilingüe. Al voltant d'un 40% té el nivell D (C2, segons el Marc Comú Europeu de Llengües), i la resta, té el nivell C (B2).

Pel que fa a la llengua anglesa, a banda del professorat del Departament de Llengües Estrangeres, un 50% del professorat pot acreditar titulacions diverses: en concret, hi ha 11 professors que tenen el nivell B1 (PET), 4, el B2 (First) i 6 el C1 (Advanced).

Quant a l'acreditació d'altres llengües, les llengües més estudiades han estat el francès (3 professors amb el B2, un parell amb el B1), l'alemany, el rus (una persona amb el nivell avançat de l'EOI), l'italià i l'amazic.

2.4. Perfils professionals

Serien els següents:

- Perfil professional de dues especialitats docents a l'ESO (EDP) associat a una plaça de llengua castellana i literatura (LE).
- Perfil professional d'atenció a la diversitat de l'alumnat (DIV) associat a una plaça de llengua catalana i literatura (LC).
- Perfil professional d'atenció a la diversitat de l'alumnat (DIV) associat a una plaça de matemàtiques (MA).
- Perfil professional d'atenció a la diversitat de l'alumnat (DIV) associat a una plaça d'orientació educativa (PSI).
- Perfil professional de la competència digital docent (TIC) associat a una plaça de dibuix (DI).

3. Oferta de llengües estrangeres

Al nostre centre s'ofereix l'anglès com a primera llengua estrangera i l'alemany com a segona llengua. Ambdues tenen unes línies metodològiques comunes que es poden resumir en quatre grans principis didàctics, els quals configuren l'ensenyament de les llengües en un marc plurilingüe:

- la comprensivitat i la inclusió l'aprenentatge mitjançant l'ús de la llengua,
- l'enfocament comunicatiu,
- l'educació dels valors i
- les actituds respecte de les llengües.

Aprendre llengües és: aprendre a ser, aprendre a fer, aprendre a conviure i aprendre a conèixer. Per tant, aprendre llengües és aprendre molts coneixements i vehicular moltes experiències vitals, perquè la llengua ajuda a esdevenir ciutadans i ciutadanes conscients i participatius. Per això, quan parlem d'ensenyar i aprendre llengua, no parlem d'unes àrees curriculars determinades, sinó d'un àmbit de preocupació de totes les persones que participen en l'educació. Quant a la primera llengua estrangera, l'anglès, es fan 3 hores a cada curs de l'ESO i al batxillerat, menys a 2n ESO, on se'n fan 4. A 1r, 2n i 3r es fan 2 desdoblaments a la setmana. A 4t, els alumnes fan 4 hores sense desdoblament. A l'etapa de BAT hi ha 3 hores també sense desdoblament.

Els cursos que el Departament ens proporciona una persona auxiliar d'anglès (externa), aquesta dedica unes hores setmanals a reforçar l'*speaking* a tots els nivells, però sobretot ESO.

A la segona llengua estrangera, l'alemany, es dediquen dues hores setmanals a 3r i 4t de l'ESO en la franja de matèries optatives. Quan es fa la tria, les famílies es comprometen a seguir la segona llengua estrangera, si més no, durant tots els cursos de l'ESO.

4. Objectius en relació amb l'aprenentatge i l'ús de les llengües

En aquest apartat determinarem els objectius específics que volem assolir en base als eixos estratègics següents:

4.1. El paper de la llengua catalana com a eix vertebrador del projecte educatiu plurilingüe

Pel que fa als usos lingüístics, la llengua catalana és la llengua de referència i l'emprada en la majoria de les activitats d'ensenyament i aprenentatge. Tanmateix, hi ha un grup de professorat que, alguna vegada s'expressa en castellà, sobretot si l'alumnat se li adreça en aquesta llengua, en el marc de l'aula. Aquesta tendència s'incrementa una mica quan se surt de l'aula (i pot arribar al 40%).

En la línia de garantir l'aprenentatge i l'ús de la llengua catalana i de fomentar el desenvolupament del plurilingüisme de l'alumnat, el català és la llengua de les explicacions del professorat, així com del material didàctic (físic o virtual), els llibres de text i les activitats d'aprenentatge i d'avaluació. En el benentès que les altres llengües presents al centre (curriculars o de l'alumnat d'origen estranger) també poden tenir una presència complementària, tant per fer reflexions metalingüístiques o activar les transferències lingüístiques, com per fer efectiva la comunicació en els primers moments de l'arribada al nostre sistema educatiu.

Tal com ha estat dit, la llengua catalana rep el tractament de llengua vehicular en les matèries no lingüístiques. Conscients com som que el català ha de ser el vehicle d'expressió i comunicació normal en les activitats internes, com per exemple, les interaccions entre docents i alumnes i les activitats administratives, després d'haver fet una autoavaluació dels usos lingüístics reals, ens proposem reprendre aquest objectiu i reconduir la tendència al canvi de llengua, d'una part, tant del professorat i com del PAS.

El català és la llengua de les comunicacions escrites amb la resta de la comunitat educativa. A més a més, també de les activitats de projecció externa.

En resum, la llengua catalana no és un únicament una llengua objecte d'aprenentatge. És la llengua de la institució i, per tant, ha de ser la llengua d'ús habitual a tots els espais del centre, en la relació amb la comunitat educativa i amb tots els estaments socials en general.

En aquesta línia, ens hem marcat com a objectiu concret garantir accions escolars de dinamització lingüística i comunicativa que incrementin el domini de la llengua catalana i, sobretot l'ús d'aquesta llengua.

Així, hem previst que de cara al curs vinent, en què ja s'implantarà un enfocament competencial, farem un treball sistemàtic de la llengua oral en les matèries lingüístiques i establirem un percentatge comú (llengua catalana-llengua castellana) per avaluar aquesta competència, perquè entenem que competència i ús es retroalimenten.

4.2 Les llengües oficials i la primera llengua estrangera

Els centres han de facilitar a tots els alumnes, durant l'educació obligatòria, l'aprenentatge d'almenys una segona llengua estrangera. El PL del nostre institut determina que la segona llengua estrangera curricular que s'ofereix és l'alemany. L'objectiu és que l'alumnat assoleixi, com a mínim:

- El nivell A2 en la segona llengua estrangera al final de l'ESO
- El nivell B1 en la segona llengua estrangera al final del batxillerat.

Tal com ha estat dit en el punt anterior, de cara al curs vinent, tenim previst fer un treball sistemàtic de la llengua oral i, també, establirem un percentatge per avaluar aquesta competència, pendent de determinar, però superior al de llengua catalana-llengua castellana.

4.3 Les llengües d'origen de l'alumnat i l'aprenentatge de la llengua catalana en el cas de l'alumnat nouvingut

Tal com ha estat dit, el nostre centre té un baix percentatge d'alumnat nouvingut, i, també, un percentatge inferior a la mitjana de Catalunya d'alumnat d'origen estranger, per aquesta raó no hem previst cursos en les seves llengües. Això no obstant sí que hem endegat algunes propostes de reconeixement d'aquestes llengües (dia internacional de la llengua materna, recitals en llengües d'origen sobre la base d'autors treballats a classe, dia internacional de la poesia en llengües d'origen i cartells a les aules on hi arriba alumnat nouvingut).

Pel que fa a l'alumnat nouvingut, atès en mode d'aula d'acollida o de suport lingüístic, es va accentuant la tendència a adreçar-s'hi en castellà (tant per una part del professorat, com per la gran majoria de l'alumnat).

5. Criteris metodològics i organitzatius en relació a l'aprenentatge de les llengües

L'aprenentatge de la llengua és responsabilitat del professorat de totes les àrees. El conjunt del claustre n'és conscient, no debades hem estat pioners en la participació en projectes com l'ILEC, l'Araescric i el TII, com es detalla en l'apartat 8. Com a conseqüència, al llarg dels darrers 10 anys hem anat variant els criteris metodològics i organitzatius i implantant els que detallem tot seguit:

Establiment de desdoblaments de llengua per afavorir l'aprenentatge lingüístic:

a) Desdoblaments de llengua catalana i castellana:

Des del curs 2017-2018, a 1r, 2n i 3r d'ESO, el centre ofereix grups d'ampliació, el nivell estàndard i el de diversitat (reforç). Així, a partir dels grups base de caràcter heterogeni, es fan dos grups de desdoblaments en català, castellà i matemàtiques. Això implica que durant el desenvolupament d'aquestes matèries els/les alumnes

amb dificultats en l'aprenentatge i els que són més competents surten de l'aula conformant dos nous grups (diversitat i ampliació).

En aquests grups, es treballa de forma més personalitzada i tractant de promoure una metodologia adaptada al ritme d'aquest alumnat. Aquests agrupaments són estables, en tant que duren tot el curs escolar, però alhora són oberts i flexibles, ja que pot haver-hi moviment d'alumnes d'un grup a un altre, en funció de la seva evolució.

b) Desdoblements d'anglès:

De 1r a 3r de l'ESO, els alumnes tenen una hora setmanal desdoblada. En aquesta hora es treballen àmpliament les competències de producció i comprensió oral.

Increment d'una hora setmanal més en el nivell de 2n d'ESO

En el marc de l'ILEC, seguit per un percentatge elevat de professorat del centre, es va acordar augmentar una hora de classe en les matèries de llengua catalana i castellana, en el benentès que la 4ª hora era la dedicada de forma específica a la lectura.

Optatives per afavorir la lectura (Gaudim Llegint)

Actualment tenim dues optatives: una a 1r i l'altra a 4t en què l'alumnat, de forma rotatòria, amb caràcter trimestral (català-castellà-anglès), dedica una hora setmanal a la lectura lliure. S'intenta que una d'aquestes optatives (en general és la de llengua catalana) es faci a la biblioteca, per tal de tenir un accés més àgil i efectiu tant a llibres com a còmics.

La biblioteca, un espai de recerca, d'estudi i de promoció de la lectura

El nostre centre, que va participar en el projecte Puntedu, disposa d'un nou espai de biblioteca, més ampli, d'usos múltiples. S'intenta que les matèries més vinculades a la lectura es facin allí: literatura catalana, literatura espanyola, literatura universal (pel que fa al batxillerat) i les optatives "Gaudim Llegint", tal com s'ha dit en el punt anterior. Aquest curs s'ha habilitat un racó de lectura, més informal.

La biblioteca està àmpliament dotada de lectures juvenils en català, castellà i anglès, així com també amb obres literàries de diferents gèneres. A les hores del pati, com és habitual, es converteix en aula d'estudi i, també, és el moment idoni per fer el préstec.

El grup impulsor: "tots som professorat de llengües"

Des del curs 2017-2018, un grup de professorat de diferents àrees (anglès, socials, experimentals, tecnologia) i la coordinadora LIC es reuneixen de forma regular per donar continuïtat a projectes com l'ILEC, el TIL o l'ARAESCRIC.

Projecte AICLE (actual GEP)

Per tal d'aprendre la llengua anglesa integrant vocabulari d'altres àrees, normalitzar el seu ús, i fer-ne ús en el dia a dia i fora de les classes de llengua, l'institut el Morell es porten a terme les següents iniciatives:

- 1 - Com a optativa a 1r d'ESO, s'ofereix l'assignatura de "Let's Tech", on es treballen la competència i la pràctica de la informàtica utilitzant l'anglès com a llengua vehicular.
- 2- Programa d'innovació "Generació Plurilingüe (GEP): aprendre llengües estrangeres a través de les matèries. (Edició 2019-2022).

L'objecte d'aquest programa és augmentar la competència comunicativa de l'alumnat en les llengües estrangeres curriculars (principalment anglès) incrementant el grau d'exposició a aquestes llengües. El programa ofereix formació metodològica al professorat dels centres que hi participin per tal que incorporin en la seva docència estratègies AICLE i d'aprenentatge basat en projectes (ABP), estratègies d'intercomprensió i pràctiques diversificades per a la gestió del coneixement en diverses llengües. A més, ofereix als centres educatius estratègies organitzatives per incorporar de manera progressiva l'ensenyament de matèries no lingüístiques en llengües estrangeres, i els acompanya i orienta en el desplegament d'un projecte lingüístic plurilingüe propi.

Revista

Fa deu anys el nostre centre va crear una matèria optativa (ara a 3r d'ESO) per ensenyar a l'alumnat els diferents gèneres periodístics, el procés de redacció i de maquetació d'una revista, que abans es feia des del voluntarisme. D'aquella etapa anterior en va heretar el títol (AKIARA). Al llarg d'aquests anys, la revista ha canviat de format, ha deixat de ser impresa en paper, ha tingut el seu període digital i actualment es penja a la pàgina web de l'institut (i es fan còpies per a l'alumnat de la matèria i els col·laboradors). El català és la llengua de la revista, que, gairebé sempre, ha estat al càrrec del Departament de llengua catalana i literatura.

Ús de les TAC en l'aprenentatge de les llengües

En els darrers deu anys, l'ús de les TAC ha progressat de forma exponencial a tot el centre i, com no podria ser d'altra manera, en l'aprenentatge de les llengües. Començant pels llibres de text, que tenen el seu format digital, amb múltiples propostes àudios i vídeos, que ara ja són un nou puntal a totes les activitats i recursos preparats pel professorat abans (i que ara continuen), penjats als blogs de matèria i/o aula. Una part significativa del professorat de llengües té els seus cursos en el moodle del centre, des d'on proposa tasques híbrides amb propostes diverses.

També són força habituals les exposicions orals i cada cop es va generalitzant més la realització de vídeos (*booktrailers*, *booktubes*, dramatitzacions de les obres treballades, etc.)

6. Recursos i accions complementaris

6.1. Suport lingüístic i social.

El nostre centre ha tingut i té un percentatge baix d'alumnat nouvingut, això ha fet que només en una ocasió hàgim tingut dotació d'aula d'acollida a jornada completa i de mitja jornada, de forma intermitent.

Malgrat això, el centre ha creat un espai propi per atendre l'alumnat nouvingut i hi ha dedicat recursos econòmics, materials i d'hores (entre 4 i 8, depenent dels cursos) de professorat.

Per tant, a hores d'ara, podem parlar més aviat de "Suport lingüístic i social", més que d'Aula d'Acollida. Els horaris específics de cada alumne són fets en funció de les seves necessitats i sempre mirant de respectar les matèries que poden fer encara que tinguin una competència mínima en català (castellà, pel que fa als hispanoamericans i als alumnes procedents d'altres zones de l'Estat espanyol o anglès, en el cas d'alumnes pakistanesos, etc.). L'enfocament és comunicatiu i clarament competencial.

6.2 Les accions complementàries:

- Intercanvi lingüístic amb el centre Sint Marteens de la Haia.

El Departament de Llengües Estrangeres porta a terme aquest intercanvi des del curs 2008-2009. L'objectiu principal és que l'alumnat pugui posar en pràctica els coneixements de la llengua (immersió lingüística profunda), per una banda, i per l'altra, es familiaritzi amb una altra cultura i una manera de fer diferent.

Des de l'Institut El Morell valorem molt positivament aquest tipus d'activitat, ja que permet posar en pràctica els coneixements adquirits a l'aula i donar un valor i una eficàcia a tot el que s'ensenya a l'aula. Per tant, valorem aquest intercanvi no només a nivell lingüístic sinó també el desenvolupament personal de l'alumnat.

- Intercanvis amb l'institut Jaume I de Salou i el Fontanelles de les Borges del Camp, vinculat a les matèries de Literatura catalana (Modalitat) i llatí de 2n de batxillerat que té com a objectiu una aproximació directa a dues de les obres treballades en aquesta matèria (aquest curs *Solitud* de Caterina Albert i *Vent d'Aram* de Joan Vinyoli) i, també, al món clàssic grecollatí. L'intercanvi es concreta en diverses rutes literàries (el Montgrí/ Sta. Coloma de Farners i Begur) i una activitat que relaciona el jaciment arqueològic d'Empúries amb textos d'escriptors clàssics grecollatins.

- TEATRE: El curs 2015/16, vam començar un nou projecte de centre, creant un grup de teatre, amb alumnes de diferents nivells i edats. Aquest és el quart curs i la quarta obra que representem i durant aquest temps hem descobert els beneficis d'aquesta disciplina en diferents àmbits: potencia les capacitats comunicatives, ajuda els alumnes a expressar-se, comunicar-se i connectar amb altres persones, afavorint l'expressió oral en llengua catalana. Reforça les relacions amb la comunitat, en realitzar representacions per als col·legis propers i veïns del seu poble.

7. La comunicació interna i la relació amb l'entorn

Tot seguint la legislació vigent, el català és la llengua de referència del centre i, per tant, i també de la comunicació interna i de relació amb l'entorn, tal com ja hem apuntat abans al punt 3.

Així la retolació de les dependències del centre és en català, tot i que en algunes dependències, també apareix en anglès i també hem inclòs alguns cartells/murals, dins de les aules, adreçats tant als nousvinguts com a l'alumnat autòcton escrits en les llengües d'origen d'aquests primers (p.ex, català-anglès-urdú o català-castellà-àrab).

La llengua catalana és, per tant, la llengua d'ús normal: en la documentació administrativa interna i externa, en les comunicacions internes i externes, tant si va adreçada a membres de la pròpia comunitat educativa, com quan ho fa a particulars o a institucions de l'àmbit lingüístic que li és propi.

Quant a la documentació administrativa podem dir que tota és en català: a) actes, tant les del Claustre com les del Consell Escolar b) llibres de registre, correspondència, matriculació i certificats c) avaluacions: actes i informes e) documents de gestió f) horaris g) memòries anuals dels departaments i de les diverses coordinacions. Així com la pàgina web i el twitter.

Totes les comunicacions i notificacions externes escrites són en llengua catalana, tal com determinen els articles 16.4 i 16.5 de la Llei d'Educació 12/2009 del 10 de juliol. Es fan en català totes les notificacions escrites a l'administració (actes, comunicats, informes...), a les famílies (reunions de curs, notificacions escrites de fets puntuals, llistat de llibres i de material escolar, informes d'avaluació i de final de curs...), a les entitats locals o a les escoles de primària i als ajuntaments dels pobles dels quals rebem el nostre alumnat.

Respecte a la relació directa amb les famílies, de caràcter més personal, en l'acció tutorial, tot i que el centre no ha establert formalment un protocol lingüístic, la gran majoria del professorat declara expressar-se en català de forma prioritària (més del 60%), menys del 20% diu que només canvien de llengua si l'interlocutor no els entén i la resta, prioritza la comunicació a la llengua.

8. La formació i l'acreditació lingüística del professorat

- **ILEC/ARAESCRIC/AVANCEM**

El nostre centre, des de fa gairebé una dècada, ha fet una aposta per la formació en els diferents projectes relacionats tant amb la lectura com l'escriptura, des de les perspectives més renovadores.

En aquesta línia, hem participat de forma directa en l'ILEC, AVANCEM (abans TIL) i l'ARAESCRIC, sense descuidar el PuntEDU de dinamització de biblioteques.

Aquest darrer (des del 2009 al 2012) va permetre donar una empenta a la biblioteca de centre, quant a formació del professorat, catalogació de llibres, ampliació de l'espai de biblioteca del centre, impuls de les anomenades biblioteques d'aula, creació d'una comissió de biblioteca per endegar activitats internes i de projecció externa com contacontes, intermercat de llibres per Sant Jordi, etc.) En els tres darrers cursos, l'activitat ha estat centrada en:

- L'esporgada de material obsolet,
- Nou impuls a la catalogació en línia, a través del programa epèrgam,
- Incorporació del préstec en línia, també a través del mateix programa,
- Formació de professorat assistent,
- Incorporació dels TDRs al catàleg epèrgam,
- Modificació de la proposta de TDR, tot prenent com una de les bases, els TDRs anterior,
- Reubicació de la biblioteca en un nou espai més ampli i més lluminós

De forma paral·lela, des del curs 2011-2012 fins al 2013-2014, en el marc de l'ILEC es va tirar endavant un procés de formació del professorat que tenia com a objectius millorar la coordinació primària-secundària en el procés lector i, sobretot, abordar el paper de tot el professorat en el foment de la lectura sistemàtica de tot l'alumnat en totes les àrees i

matèries del currículum per tal d'afavorir una millora de l'èxit escolar i fomentar la creació de l'hàbit lector.

- Creació d'un protocol d'elaboració del resum que s'aplica sistemàticament a tot l'alumnat amb la participació de professorat de tots els àmbits del currículum.
- Creació d'un referent d'aula d'elaboració del resum perquè l'alumnat aprengui a treballar de manera autònoma.
- Creació d'un protocol de resolució de problemes en l'àmbit científic, matemàtic i tecnològic.
- Aplicació d'estratègies lectores: inferències, hipòtesis... en les lectures.
- Aplicació d'estratègies per aprendre a redactar de forma correcta.
- Creació de matèries alternatives a 1r i 4t d'ESO per fomentar tant el llegir per aprendre com el gust per la lectura.
- Incorporació d'una hora de lectura setmanal en les matèries de català i castellà a 2n d'ESO
- Creació d'una matèria alternativa de resolució de problemes de matemàtiques, ciències i tecnologia a 2n d'ESO.

Actualment hi ha 21 professors que tenen aquesta formació.

Ja acabada la formació ILEC, durant el curs 2015-2016, es va fer una nova proposta per tal d'aprofundir i millorar tant la comprensió lectora com l'expressió escrita, ja en el marc del nou projecte ARAESCRIC: el comentari de text.

- Creació d'un model consensuat de comentari de text aplicable a 3r i 4t en les matèries de llengua catalana i castellana, en una primera fase, i a ciències socials i anglès, en una segona fase.
- Creació d'un model d'autoavaluació de l'alumnat i/o d'una pauta d'avaluació adreçada al professorat.
- Formació del professorat de diferents àrees en el projecte ARAESCRIC1, durant el curs 2015-2016.

Actualment hi ha set professors que han fet aquesta formació.

- Formació del professorat de diferents àrees en el projecte ARAESCRIC2, durant el curs 2017-2018.

Actualment hi ha quatre professors que han participat en l'ARAESCRIC2, dos dels quals formen part del grup impulsor que s'esmenta tot seguit.

- Creació d'un grup impulsor durant el curs 2017-2018 que té com a objectius:
 - a) Fer partícip el professorat d'àrees no lingüístiques de la idea que "ensenyant a escriure des de la seva matèria, ajuden el seu alumnat a entendre aquesta matèria".
 - b) Fer una diagnosi dels punts forts i les mancances dels diferents departaments quant a incorporació de l'escriptura en les àrees i/o en la formulació de preguntes productives.
 - c) Establiment d'acords en les diferents àrees al voltant de:
 - 1- Criteris de correcció tant dels treballs escrits, com dels exàmens (descompte de puntuació per faltes d'ortografia, coherència-cohesió, etc.)
 - 2- Adaptació esglaonada dels exàmens i exercicis, per anar introduint preguntes de caràcter productiu, en la línia competencial.
 - 3- Selecció de tipologies textuals a treballar en els cursos posteriors.
 - d) Treballar en estreta col·laboració amb l'equip FIC en la línia d'anar avançant en l'avaluació de caràcter competencial.
 - e) Dur a la pràctica a l'aula activitats (híbrides, d'escriptura creativa, etc.) proposades per la formació ARAESCRIC2 i difondre-les entre els respectius departaments i
 - f) Col·laborar en la renovació d'aquest Projecte Lingüístic.

De forma paral·lela, el darrer trimestre del curs 15-16 ens vam implicar en el **projecte TIL (ara AVANCEM)**, amb la idea d'aprofitar les sessions de la 2ª fase del curs, com a punt de trobada per coordinar l'ILEC i fer noves propostes, en la línia del projecte "Ara Escric", aplicades a les necessitats del nostre centre. Aquest projecte va tenir continuïtat durant el curs 2017-2018, el 2018-2019 i aquest 2019-2010. D'aquesta manera, una part del professorat de les àrees no lingüístiques, gràcies a l'AVANCEM, s'ha implicat més en el projecte de Revista, ha pres més consciència de la importància de les propietats del text (millora de l'escrit) i, potser, ha entès millor els diferents gèneres periodístics, cosa que, necessàriament hauria de tenir una repercussió positiva en l'alumnat.

Actualment hi ha 14 professors que van fer aquesta formació.

Aquests tres programes d'innovació educativa tenen continuïtat no només gràcies al professorat que es va formar, sinó també, en la resta del professorat implicat en els nivells de l'ESO on s'aplica.

Pel que fa a l'AICLE (el nou GEP) tenim 4 professors que tenen l'acreditació.